

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-07 nr. 188
22 aprilie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (nr. 95 din 22.03.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și comunică următoarele.

I. Evaluarea generală a proiectului de lege:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dna Olesea Stamati, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit notei informative, proiectul de lege are drept scop modificarea Codului de procedură penală în sensul clarificării unor circumstanțe apărute în cadrul examinării cauzelor penale care au rezultat din aplicarea de către instanțele judecătorești ce se referă la simplificarea/eficientizarea procedurilor de examinare a cauzelor penale. Astfel, se propune a fi amendate mai multe articole din Cod, care vor avea drept finalitate înlăturarea neconcordanțelor la aplicarea art. 364¹, extinderea actelor judecătorești care vor putea fi supuse recursului (art. 437), acordarea posibilității de a rejudeca cauza în ordine de recurs (art. 449), precum și aducerea în concordanță a normei prevăzute la art. 505 cu temeiurile și posibilitățile respingerii acordului de recunoaștere a vinovăției de către instanță (art. 509²).

3. Prin natura reglementărilor promovate, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, astfel, domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 și art.72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Atenționăm că nota informativă la proiectul de lege nu corespunde exigențelor art.34 alin.(1) și art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, care prevăd că pentru evaluarea proiectului de act normativ se efectuează expertizele anticorupție și juridică.

Totodată, atenționăm că potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017,

expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative.

Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act legislativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului.

5. Totodată, cu titlu de informare, menționăm că în Parlament se examinează proiectele de lege nr.107 din 13.04.2021; nr.20 din 08.02.2023 și nr. 366 din 13.10.2023 prin care se propune modificarea Codului de procedură penală al RM.

Astfel, în scopul evitării suprapunerilor reglementărilor și a eventualelor conflicte de norme, art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului prevede comasarea, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect a mai multor proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond.

II. Observații de ordin conceptual:

1. La Art. I din proiect:

- **la pct. 1**, se propune completarea art. 364¹ cu un alineat nou (12) care prevede posibilitatea audierii în calitate de martor a persoanei în privința căreia cauza a fost examinată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. În acest context, atragem atenția autorului asupra faptului că, spre deosebire de "martor", bănuitul/învinuitul/inculpatul are dreptul de a nu da declarații pe parcursul întregului proces (art. 63 și art. 66 CPP) și acest refuz nu poate fi interpretat în detrimentul său și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru el. Bănuitul nu poartă răspundere pentru declarațiile sale, cu excepția cazurilor în care el face un denunț intenționat fals că infracțiunea a fost săvârșită de o persoană care, de fapt, nu a avut atribuție la săvârșirea ei. De cealaltă parte, martorul are obligația să facă declarații veridice, să comunice tot ce știe în legătură cu cauza respectivă și să răspundă la întrebările puse cu excepția declarațiilor contrar intereselor sale sau ale rudelor sale apropiate (art. 90 alin. (7) CPP). Martorul care refuză sau se eschivează de a face declarații poartă răspundere conform art. 313 din Codul penal. Suplimentar, atragem atenția autorului asupra prevederilor art. 90 alin. (3) pct. 8 care interzic expres (și fără posibilitatea de a deroga) audierea în calitate de martor a persoanei față de care există anumite probe că a săvârșit infracțiunea ce se investighează.

- **la pct. 2, ce modifică art.437 alin.(1), pct.1²)**, relevăm că analizând prevederile propuse prin proiectul nominalizat în partea ce ține de contestarea cu recurs a încheierii de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției sau a acordului de cooperare, se impun și precizări de rigoare și în secțiunile care reglementează asemenea proceduri din Codul de procedură penală.

- **la pct.3, ce modifică art.449 alin.(1) pct.2 lit. b)**, potrivit normei cuprinse la acest articol, judecând recursul, instanța rejudecă cauza cu adoptarea unei hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situația

inculpatului. După conținutul său, instanța de judecată adopta decizia de rejudecare a cauzei cu adoptarea unei hotărâri , doar în situația în care nu se va agrava situația inculpatului. Referindu-ne la propunerea de a exclude textul „ ,dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului” , considerăm că norma va deveni incertă din considerentul că nu este clar, ce se va întâmpla în cazul în care situația inculpatului se va agrava. Considerăm că propunerea înaintată intră în contradicție cu natura juridică a recursului, pe motiv ca recursul în cauza penală reprezintă o cale de atac ordinară, ca și apelul, preponderent de casare, destinată a repara, în principal, erorile de drept comise de instanța de fond, iar prin excluderea posibilității inculpatului la rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri va duce la îngrădirea dreptului la un proces echitabil consacrat la art.6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale din 1950, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1298/1997. Sub acest aspect, apreciem necesar reexaminarea normei propuse spre excludere.

- **la pct.4, ce modifică art. 509¹ alin.(4)**, cu referire la enunțul al doilea, ce propune următoarele: „Dacă judecătorul nu este de acord cu încadrarea juridică sau pedeapsa prevăzută de acord el respinge acordul de recunoaștere a vinovăției”, relevăm că în raport cu norma actuală a alin.(4) prin care se prevede că „ *La stabilirea pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, instanța verifică dacă individualizarea acesteia a fost efectuată în limitele de pedeapsă prevăzute de legea penală, dacă limitele pedepsei au fost reduse în condițiile art.80 din Codul penal și dacă au fost aplicate prevederile art.75–78 din Codul penal*”. Este de menționat că, prevederile art. 509¹ au avut drept scop acordarea procurorului un rol mai activ în încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. În acest sens, instanța verifica respectarea prevederilor legale și nu a rezultatului negocierii. Considerăm că propunerea privind respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției în situația în care judecătorul nu este de acord cu încadrarea juridică sau pedeapsa prevăzută de acord, în special formularea „**dacă nu este de acord respinge**”, contravine scopului avut în vedere la adoptarea acestei norme, pentru care motiv sugerăm a fi reexaminată.

Concluzionând cele expuse, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării lui ține de prerogativa Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală